

Biuletyn Polonistyczny

05.10.2018

Dydaktyka

W stronę lektury. Propozycje tekstów do opracowania lekcyjnego dla uczniów szkół podstawowych oraz gimnazjów

Autor/Redaktor: Paweł Tomasz Sporek

Wydawnictwo:: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

ISBN: 978-83-8084-048-5

Książka wyrasta z kilkunastoletnich doświadczeń szkolnych i naukowej obserwacji autora oraz w pewien sposób wpisuje się w dylematy nauczycielskie.

Praca dzieli się na trzy części. Pierwsza obejmuje zbiór artykułów, które ukazują sposoby pracy z utworami zogniskowanymi wokół tekstów mitycznych i pełniących podobną funkcję. Druga część skupia się wokół propozycji opracowania lektur szkolnych. W trzeciej Czytelnik może znaleźć propozycje pracy z poezją i prozą, dawniejszą i współczesną. Książka ukazała się w 2017 r.

Spis treści

Wyzwania nowej rzeczywistości. Zamiast wstępu 11

Część pierwsza. Mity wiecznie żywe. By „czytać siebie i świat” 19

Wprowadzenie 21

1. Norwid i sprawa Sfinksa 24

Dlaczego warto? 24

W świecie sfinksów 26

Norwida poszukiwanie prawdy 27

Propozycja metodyczna 31

Materiały 41

2. Wieża Babel – historia „wiecznego” pomieszania i wizja kryzysu cywilizacji 44

Dlaczego opowieść o wieży Babel? 44

Kilka słów o micie Babel 45

Propozycja metodyczna 47

Biblijna opowieść o wieży Babel 47

Historia wieży Babel w ujęciu Anny Kamieńskiej 50

Analiza obrazu Pietera Bruegla Starszego i planszy z podręcznika

To lubię!	51
Nowa wieża Babel Andrzeja Mogielnickiego	53
Zamiast zakończenia	55
Materiały	56
3. Potomkowie Heraklesa – bohaterowie masowej wyobraźni	60
Herakles na godzinach polskiego?	60
Herakles – „ludzki” heros i synonim odwiecznej walki dobra ze złem	61
Propozycja metodyczna	65
Historia mitycznego siłacza na lekcjach języka polskiego	66
Bogactwo materiałów	68
Old Shatterhand i Winnetou – herosi Dzikiego Zachodu	69
Czterej muszkieterowie	70
Piraci – herosi?	71
Polski superbohater – Michał Wołodyjowski	72
Szlachetni rozbójnicy – Robin Hood i Zorro	72
Słynny detektyw Sherlock Holmes	74
Bohaterowie masowej wyobraźni	75
Zakończenie	80
4. O wartościach sportu i nie tylko. Nurmi Kazimierza Wierzyńskiego	82
Dlaczego Wierzyński? Dlaczego Nurmi?	82
Laur olimpijski i ozłocony poeta	83
Paavo Nurmi – mistrz nad mistrzami	84
Wierzyński i Nurmi w szkole	86
Czytanie Nurmiego	86
Tropem idei Pierre’a de Coubertina	88
Upadłe gwiazdy	89
Gdy współczesność bierze się za bary z tradycją	91
Materiały	93

Część druga. W poszukiwaniu lektury 97

Wprowadzenie	99
1. Gdy trzeba szybko dorastać... Most do Terabithii Katherine Paterson	103
Dlaczego Most do Terabithii?	103
Most do Terabithii na tle dorobku literackiego Katherine Paterson	104
Most do Terabithii – zarys fabuły, wartości lektury	106
Propozycja metodyczna	111
Dom, rodzina, szkoła – lekcyjne rozpoznania	111
W krainie wyobraźni	113
Narnia, Fantazjana i... Biblia	114
W magicznej Terabithii	117
Gdy do raju wkrada się śmierć	119
Alternatywnie	122
W klasach starszych	123
Materiały	124
2. Czy można być dorosłym pięciolatkiem? Moje drzewko pomarańczowe José	

Mauro de Vasconcelosa	129
Dlaczego warto czytać <i>Moje drzewko pomarańczowe?</i>	129
Vasconcelos – zarys biograficzny	130
Opowieść o Zezé, czyli rzecz o chłopcu, który szybko musiał się uczyć dorosłości	131
Projektowanie pracy	132
Pierwsza lekcja z Zezé, czyli wstępne świadectwa lektury	133
Rodzina małego bohatera	135
Dzieciństwo jak „nie-dzieciństwo”	136
Święty czas cierpienia	137
Przełamywanie samotności – w poszukiwaniu przyjaźni	142
Materiały	145
3. <i>Stawić czoło złu. Zabić drozda</i> Harper Lee	148
Dlaczego warto?	148
<i>Zabić drozda</i> i... jego autorka	149
Zarys fabularno-interpretacyjny utworu	150
Propozycja metodyczna	152
Alternatywnie	162
Materiały	164

Część trzecia. W poszukiwaniu ważnych tematów, wartościowych tekstów **175**

Wprowadzenie	177
1. Historia niezwykłego napadu. Powrót taty Adama Mickiewicza	180
Ballady i romanse	181
Powrót taty na tle cyklu	183
Propozycja metodyczna i zarys interpretacji tekstu	184
Materiały	190
2. Jak czytać poezję w szkole podstawowej?	
Ballada o zejściu do sklepu Mirona Białoszewskiego	193
O poezji Mirona Białoszewskiego, a zwłaszcza o <i>Obrotach rzeczy</i>	195
Ballada o zejściu do sklepu – zarys interpretacji wiersza	199
Lekturowy i metodyczny kontekst	205
Propozycja metodyczna	207
Możliwe porządki myślowe i zarys wstępnych rozwiązań	207
Lekcyjne czytanie wiersza Białoszewskiego	211
Próba podsumowania	213
3. „Są tacy, co zostają w domu, i tacy, co odchodzą”. <i>Dolina Muminków w listopadzie</i> Tove Jansson	214
Tove Jansson – pani od Muminków	215
Opowieści o Muminkach – saga dla młodych czytelników i nie tylko	216
<i>Dolina Muminków w listopadzie</i>	221
„Sto mil ciszy” – zarys interpretacji tekstu	223
Projekt zajęć i uczniowskie świadectwa odbioru	228

Kilka słów na zakończenie 237

Materiały 237

4. „Wolej w okienko”, czyli praca nad sprawozdaniem w szkole podstawowej 242

Dlaczego sprawozdanie? 242

Sprawozdanie jako gatunek informacyjny 243

Dojrzewanie ku wartościom – wokół problematyki powieści Bahdaja 245

Propozycja metodyczna 246

Analiza fragmentu powieści Bahdaja 246

Analiza fragmentu relacji telewizyjnej 247

Próby komentowania „na żywo” 248

Analiza dwu przykładów sprawozdania sportowego 249

Porównywanie sprawozdania z powieści ze sprawozdaniem z gazet 250

Uczniowskie prace redakcyjne 251

Formułowanie uwag do „poradnika redakcyjnego” 252

Inne możliwości 253

Materiały 254

Nota bibliograficzna 259

Bibliografia 260

Strony: 268

Słowa kluczowe: literatura, mit, metodyka, dydaktyka